

ISSN 1730-2382

TOWARZYSTWO ZIEMI GŁOGOWSKIEJ

Encyklopedia

Ziemi

Głogowskiej

Zeszyt

57

Głogów 2004

Encyklopedia Ziemi Głogowskiej

zeszyt 57

Wydawca

by Towarzystwo Ziemi Głogowskiej - Głogów

Prezes TZG - Rafael Rokaszewicz

Redaktor zeszytu nr 57 - Antoni Bok

Skład komputerowy - Paweł Łachowski

Autorzy haseł EZG nr 57

Aniom Bok

Michał Cimek

Stefan Dudra

Marek Robert Górniak

Jerzy Herman

Stanisław Kloc

Paweł Łachowski

Artur Pacyga

Kopię na podstawie oryginalnego wydania broszurowego wykonał:

Albin Tomalak

mailto: elzbietapir@master.pl

Wydawnictwo zostało dofinansowane ze środków Gminy
Miejskiej Głogów

www.glogow.pl

Barycz

Niemal do końca XVI w. na przestrzeni ponad 30 km rzeka Barycz (oznaczana na mapach niemieckich jako Bartsch) płynęła równolegle do Odry (Oder) - zobacz mapka - oddalona od niej od 8 do 12 km, by skończyć swój bieg na wysokości Głogowa. Potwierdza to dokument z kancelarii księcia Konrada I z 1262 r. Piastowski gród głogowski leżał wówczas w widłach obu rzek. Jeszcze w średniowieczu nastąpiło ich połączenie koło Wyszanova. Do roku 1581 Odra wykorzystywała wcześniejsze koryto Baryczy tylko do wysokości Kluczy (tamtego roku podczas zimy wody Odry dokonały wyrwy i skierowały się dawnym korytem Baryczy na zachód). Również obecnie Barycz uchodzi do Odry na wysokości Wyszanova (pow. wschowski, woj. lubuskie) w 378,1 km Odry (kilometraż liczony jest od ujścia Opawy).

Nazwa rzeki wywodzi się od prasłowiańskiego słowa „bara” oznaczającego bagno lub błoto. Stąd Barycz, analogicznie jak słodycz czy go-rycz.

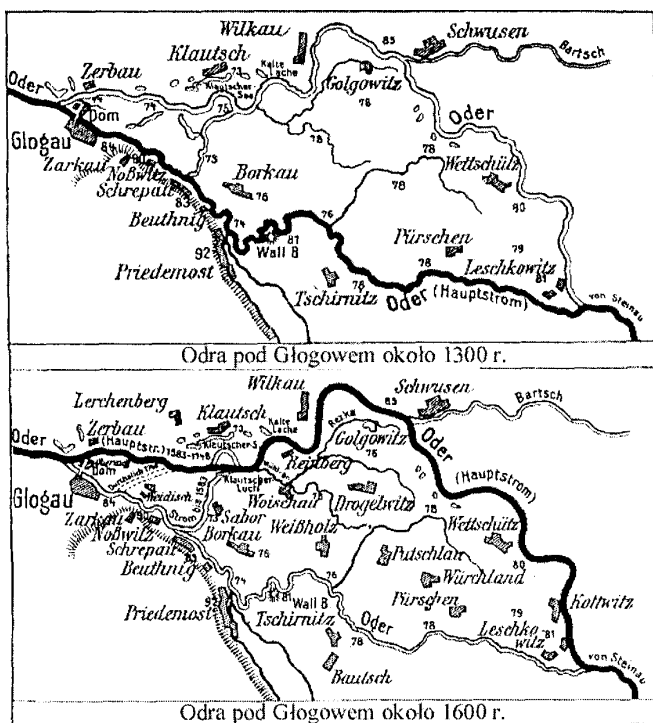
Źródła rzeki leżą na południe od Ostrzeszowa na wysokości 126 m npm. Zlewnia Baryczy ma powierzchnię 5.526 km², a długość rzeki wynosi 138 km. Powyższe cechy lokują ją odpowiednio na 3 i 7 miejscu wśród dopływów Odry. Dolina Baryczy jest tworem pleistocenicznym zabudowanym z piasków, żwirów, glin i iłów. Rzeka biegnie równoleżnikowo ze wschodu na zachód tworząc pogmatwaną sieć wodną z licznymi odnogami, starorzeczami i kanałami. Szerokość jej koryta waha się od około 10 m na wysokości Milicza do około 20 m przy ujściu. Niewielki spadek Baryczy wynoszący około 0,3% (3 cm na 1 km biegu) sprzyja budowie stawów rybnych, które zaczęły tu powstawać od początku XIII w. Obecnie powierzchnia stawów w dolinie Baryczy sięga 6.000 ha. Średni przepływ roczny mierzony w przekroju wodowskazowym Osetno wynosi 15,6 m³/sek. a najwyższy, zaobserwowany w roku 1979, 170 m³/sek. Stan czystości wód Baryczy monitorowany w 2 punktach pomiarowych zlokalizowanych w Osetnie i przy ujściu Orli mieści się w II i III klasie czystości z wyjątkiem 10-kilometrowego odcinka na którym rzeka prowadzi wody pozaklasowe (dane z drugiej połowy lat dziewięćdziesiątych XX w.). Na obu brzegach Baryczy występują, wielkie kompleksy leśne, wśród których znajduje się wiele pomnikowych drzew. Wśród nich należy wyróżnić dęby w Niezgodzie i buki w Raciążu. Na wschód od Żmigrodu znajduje się rezerwat o powierzchni około 260 ha.

Liczne stawy rybne, a w szczególności w okolicach Sułowa, gdzie planowana jest budowa zbiornika retencyjnego na Baryczy o pojemności 10.000.000 m³ i Grabownicy, są siedliskiem ptactwa wodnego. Wśród występujących tu 172 gatunków ptaków spotkać tu można łabędzia niemego, żurawia, czarnego bociana, birkuta, rybołowa, mewę śmieszkę i kaczkę czernicę.

Jerzy Herman

Literatura:

J. Januszewski, Środowisko geograficzno-ekologiczne doliny Baryczy, (w:) Roczniki Śląskie, t. VIII, Wrocław 1983; M. Kaczkowski, Próba rekonstrukcji rozwoju układu przestrzennego Ostro-wa Tumskiego w Głogowie, (w:) Szkice Legnickie, t. XII, Wrocław 1984; W. Koszarski, Nad Odrą, Warszawa 1986; Gospodarka wodna w dorzeczu górnej i środkowej Odry, praca zbiorowa, Wrocław 1993.

Przebieg Odry pod Głogowem w średniowieczu - reprodukcja z J. Blaschke, Geschichte der Stadt Glogau und des Glogauer Landes, Glogau 1913

Laube Heinrich Rudolf Constantin

Urodził się 18 września 1806 roku w Szprotawie w rodzinie mistrza murarskiego Gottfrieda Laubego. Od 5 do 14 roku życia uczęszczał do szkoły miejskiej w Szprotawie. Po jej ukończeniu został zapisany do ewangelickiego gimnazjum w Głogowie. Otrzymał stypendium ufundowane przez szprotawski magistrat. Rodzina marzyła aby mieć w rodzinie pastora, ale nie mogła go wesprzeć finansowo, a jedynie dostarczać mu tygodniowo „worek kartofli i trochę omasty”. Jednak Laube poradził sobie z tym problemem udzielając korepetycji

dzieciom bogatych mieszczan głogowskich. Jednak troska o własne utrzymanie, sześć godzin nauki i dawanie lekcji mocno dawało mu się we znaki. Do tego dochodziła pruska dyscyplina i surowe wymagania nauczycieli, którzy nie mieli wielkiego talentu do nauczania i byli zwolennikami bezdusznego drylu. Jedynie dla nauczyciela języka niemieckiego Rollera zachował wdzięczność do końca życia, gdyż jak często wspominał - posiadał „niezwykłą sprawność i skłonność w kunszcie pisarskim”. Stał się on wzorem dla przyszłego pisarza i dramaturga. Wiele też wyniósł z wizyt w głogowskim teatrze. Po pięciu latach nauki, po konflikcie z dyrektorem C. Klopschem, (dyrektor wystawił mu na świadectwie niezbyt przychylną ocenę: „niechęć do gruntownej wiedzy i żywszego wysiłku”) przeniósł się do gimnazjum w Świdnicy, które ukończył z dobrym świadectwem.

Po ukończeniu gimnazjum, Laube opuścił w 1826 r. Szprotawę i rozpoczął studia teologiczne na uniwersytecie w Halle, które rozszerzył na historię i literaturę. Żywo interesował się też teatrem. Za branie udziału w studenckim ruchu liberalnym został w 1828 r. osadzony na sześć tygodni w karczerze i relegowany z uczelni. Dzięki wstawiennictwu księcia Hermana von Pucklera uzyskał zgodę na kontynuowanie studiów na Uniwersytecie Wrocławskim, gdzie zrezygnował z teologii i poświęcił się studiom filologicznym i filozoficznym oraz swoim zainteresowaniom teatrem. W tym czasie publikował wiele krytyk teatralnych i literackich. Wystawił też na

wrocławskiej scenie swój pierwszy dramat. Związał się też z bardzo radykalnym ruchem intelektualnym „Młode Niemcy”.

W roku 1832 przeniósł się z Wrocławia do Lipska gdzie został zatrudniony w poczytnym piśmie „Zeitung für die elegante Welt”, renomowanego wydawnictwa F. Brockhause. Oddał się twórczości literackiej. Miał ciepły stosunek do Polaków. Napisał w 1833 r. pod wrażeniem hasła socjalizmu utopijnego Saint-Simona, rewolucji lipcowej we Francji i powstania listopadowego w Polsce utwór historyczno-polityczny „Das neue Jahrhundert” (Nowe stulecie) następnie w latach 1833 - 1837 trylogię powieściową „Das junge Europa” (Młoda Europa). Społeczno-krytyczne poglądy głosił również w pierwszych zbiorach „Reisenovellen”.

Z biegiem lat zmienił swoje przekonania. W maju 1848 r. został wybrany do Frankfurckiego Zgromadzenia Narodowego, gdzie prezentował już stanowisko konserwatywne. Nie mogąc jednak pogodzić się z polityką Niemiec złożył w marcu 1849 r. mandat posła i wrócił do Lipska.

Pod koniec 1849 r. wyjechał do Wiednia, gdzie objął funkcję dyrektora artystycznego i ekonomicznego teatru „Burgtheater”. Jako dyrektor zapewnił tej scenie naczelne miejsce wśród teatrów niemieckiego obszaru językowego. Swoje doświadczenia opisał w wartościowym podręczniku dramaturgicznym „Das Burgtheater” w 1868 roku.

Po odejściu z funkcji dyrektora w roku 1867 poświęcił się całkowicie pisarstwu, a jego dzieła osiągnęły liczbę 50 tomów. Napisał wiele opowiadań, powieści, dramatów („Stuensee”, „Gottsched und Gellert”), a zwłaszcza komedii (np. „Die Karlsschüler”, osnuta na tle ucieczki Schillera ze Stuttgartu) i szkiców historyczno-politycznych. Za najlepsze dzieło dramatyczne Laubego uważana jest tragedia historyczna „Graf Essex”.

Zmarł 1 sierpnia 1884 roku.

Michał Cimek

Literatura:

Jerzy Piotr Majchrzak, Civitas Sprotawia, Szprotawa 1993 r.; Mały Słownik Pisarzy Niemieckich, Austriackich i Szwajcarskich, pod red. Jana Chodery i Mieczysława Urbanowicza, Warszawa 1973; J. Warnatsch, Heinrich Laube (w:) Neue Niederschlesische Anzeiger, Glogau 16 VII 1906.

Miejsce Pamięci Kościół Ewangelicki „Łódź Chrystusowa”

Pojęcie miejsca pamięci posiada szeroki kontekst znaczeniowy. Niesprzeczne jest, że odnosi się do upamiętnienia zjawisk historycznych w autentycznym miejscu. Jako obiekt zrealizowany, miejsce pamięci opisać można także, jako zaaranżowaną przestrzeń, wyodrębnioną z otaczającej ją sytuacji i pozostającą z nią w interakcji. W Głogowie rozstrzygające znaczenie dla tworzenia miejsc pamięci posiada kontekst wynikający z rozległych zniszczeń substancji miejskiej i obiektów świadczących o kulturowym obrazie miasta w przeszłości. Obecnie w Głogowie znajdują się dwa zrealizowane obiekty, spełniające zaproponowaną wyżej ogólną definicję miejsca pamięci. Upamiętniają one świątynie, a równocześnie społeczności, dla których stanowiły one ośrodki ich życia religijnego.

Dla pierwszego miejsca pamięci, utworzonego w 1993 r. na miejscu zburzonej w 1938 r. przez hitlerowców synagogi, przyjęła się nazwa „Pomnik społeczności żydowskiej Głogowa”. Drugie, powstałe w 2003 r., upamiętnia kościół ewangelicki „Schifflein Christi (przyjęta nazwa polska: „Łódź Chrystusowa”) oraz parafię (gminę) ewangelicko-augsburską przedwojennego Głogowa. Oba obiekty zaprojektowane zostały przez architekta Dariusza Wojtowicza. Inwestorem była Gmina Miejska Głogów. Wspólną cechą wyróżniającą obie realizacje jest rekonstrukcja murów przyziemia obydwu świątyń z uwzględnieniem zmian wynikających z obecnej infrastruktury technicznej i przestrzennej tych miejsc oraz aranżacja przestrzeni w kontekście zaistniałej sytuacji (obręb właściwego miejsca pamięci wraz z jego otoczeniem).

Przy rekonstrukcji „Łodzi Chrystusowej” wykorzystano relikty oryginalnej substancji kościoła, zbudowanego w latach 1764-73 i zniszczonego w końcu II wojny światowej (ruina usunięta została na początku lat 60. XX wieku). Miejsce pamięci położone jest między ulicami Bałwierską, Garncarską i Starowałową. Jego zasadniczą część stanowią odbudowane mury przyziemia świątyni, z zachowaniem wątków murów pierwotnych. Wnętrze wyłożono brukiem z głogowskich ulic dla uwidocznienia przestrzeni wewnątrz kościoła. Ze względu na wybudowaną ulicę Starowałową nie było możliwe pokazanie południowej ściany kościoła (fragmenty uwidoczniono w chodniku poprzez wyodrębnienie kolorystyczne i materiałowe).

W bezpośrednim sąsiedztwie kościoła od strony wschodniej odsłonięta została oryginalna nawierzchnia z „kocich łbów” pierwotnej ulicy

Garncarskiej. Ponieważ obecnie ta ulica przesunięta jest o 10 m na wschód względem jej przebiegu przed II wojną światową, powstałe miejsce zostało przez projektanta zaaranżowane jako aneks. Łączy się on z właściwym miejscem pamięci, tworząc z nim kompozycyjnie i poprzez jednorodność zastosowanych materiałów optyczną całość. Między obecną ulicą Garncarską a jej przedwojennym fragmentem pokazano zachowaną część dawnej kamienicy i jej bramy wjazdowej. Różnice wysokości między ulicami ograniczono od strony ul. Garncarskiej murkiem oporowym ze słupkami.

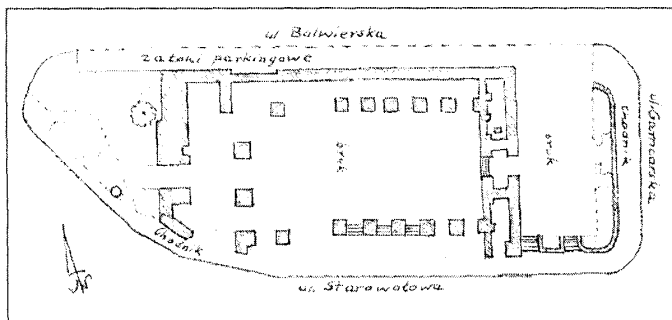
Przy ulicy Starowałowej zaprojektowano zejścia na wybrukowany plac - dawne wnętrze kościoła - w formie schodów, odpowiadających szerokością układowi baz kolumn. To samo rozwiązanie powtórzono przy zejściu na placik z kocich łbów - dawną ulicę Garncarską. Główne wejście do kościoła, znajdujące się od strony zachodniej, odtworzone zostało w jego pierwotnym miejscu. Naprzeciwległe, dla umożliwienia swobodnego przemieszczania się pieszych do w/w aneksu, wykonano dodatkowe przejście przez dawną zakrytą w tylnej, wschodniej części kościoła, z zachowaniem układów odkrytych murów.

Powstała przestrzeń ma dodatkowy walor funkcyjny, jako miejsce odpoczynku i rekreacji. Została ona wyposażona w ławki, elementy zieleni i latarnie. W przyszłości wzbogacić się ma o fontannę, usytuowaną w centralnym miejscu.

Układ uzupełnia od strony zachodniej, obok dojścia, przeszklona witryna w formie nawiązującej do słupa ogłoszeniowego. Umieszczony w niej został model kościoła w skali 1:100, z napisami informacyjnymi w trzech językach: polskim, angielskim i niemieckim.

Antoni Bok

Konsultacja : Dariusz Wojtowicz

Rys. Antoni Bok

Prawosławna Parafia Wszystkich Świętych w Głogowie

Została erygowana w Głogowie w 1982 r. Pierwszym proboszczem został mianowany ks. Anatol Fedasz z Rudnej. Starania o jej utworzenie podejmował już od 1981 r. biskup Aleksy (Ordynariusz Diecezji Wrocławsko-Szczecińskiej), który 23 grudnia zobowiązał ks. Michała Żuka – Dziekana Okręgu Wrocławskiego do podjęcia stosownych działań. Pierwsze nabożeństwo zostało wyznaczone na 6 stycznia 1982 r. Jednocześnie biskup Aleksy zwrócił się do Wydziału do Spraw Wyznań w Legnicy z prośbą o wyrażenie zgody na erygowanie prawosławnej placówki w Głogowie. W przesłanym piśmie podkreślał, iż na terenie „miasta i okolic zamieszkiwała spora liczba wiernych pragnących własnych nabożeństw”. Byli to w większości Łemkowie, wysiedleni w ramach akcji „Wisła”. Pochodzili z terenów ówczesnych powiatów gorlickiego, krośnieńskiego i nowosądeckiego.

W początkowym okresie parafia liczyła około 15 rodzin. Liturgie były celebrowane w kaplicy cmentarnej przy ul. Legnickiej. Odbywały się (o godz. 13:30) między nabożeństwami rzymskokatolickimi. Przez wiele lat prawosławna ludność Głogowa czyniła starania o przekazanie tego obiektu dla potrzeb jej wyznawców. Ostatecznie został on oddany w użytkowanie Kościoła Rzymskokatolickiego.

Od 1989 r. funkcję proboszcza parafii głogowskiej pełni ks. Sławomir Kondratiuk. Czynione od wielu lat starania o stworzenie własnej świątyni, zdeterminowane działalnością nowego kapłana, zaowocowały w 1997 r. zgodą władz na budowę cerkwi na ruinach podziemnego poniemieckiego bunkra pochodzącego z XIX wieku, znajdującego się w miejskim parku (przy ul. Wały Chrobrego).

W celu przeprowadzenia całej inwestycji 28 lutego 1999 roku powołany został Społeczny Komitet Przebudowy Bunkra Obronnego na Cerkiew Prawosławną, działający w składzie: ks. Sławomir Kondratiuk, Bazyli Chomiak, Maria Compel, Grzegorz Dubec, Szymon Sorokanycz, Mikołaj Płaskoń i Julia Wójtowicz. Do zadań Komitetu należało podejmowanie wszelkich działań w zakresie „prac projektowych, formalnoprawnych, finansowych, techniczno - budowlanych i kontaktów zewnętrznych związanych z budową świątyni”.

W celu wsparcia budowy cerkwi w Głogowie Św. Sobór Biskupów Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego decyzją z 30 marca 1999 roku wyznaczył ogólnometropolitalną kolektę na ten cel. Jednocześnie przeprowadzane były zbiórki pieniężne w parafiach Diecezji Wrocławsko - Szczecińskiej (znaczącą pomoc finansową przekazały parafie w Lubinie, Michałowie, Przemkowie, Rudnej i Zimnej Wodzie).

Początek XXI wieku okazał się pomyślny dla wiernych w Głogowie. Parafia uzyskała pozwolenie na budowę cerkwi oraz powiększenie działki (z 3 do 7 arów). Od lipca 2001 r. rozpoczęły się prace budowlane wewnątrz zakupionego przez parafię obiektu. Uzupełniono ubytki w ścianach i posadzce, dokonano poszerzenia dawnych okien strzelniczych, na które założono okratowanie. Wstawiono nowe drzwi wejściowe. Po kilkutygodniowych pracach remontowych doprowadzony został on do stanu używalności. Bunkier jest tymczasowym miejscem kultu. Właściwa świątynia, zaprojektowana przez architekta Dariusza Wojtowicza, jest dopiero dobudowywana nad dotychczasową kaplicą. Konstrukcja obiektu jest typowa dla prawosławia. Cerkiew zwrócona jest ołtarzem na wschód i budowana na planie krzyża. Zwieńczona zostanie kopułą zakończoną krzyżem, które są nieodłącznym elementem architektury wschodniej. Prace mają potrwać 2-3 lata.

W latach 2002-2003 wykonano ściany przyszłej cerkwi oraz przykryto je dachem. Całość zwieńczono, typową dla cerkwi, cebulastą kopułą. We wnętrzu kapliczki ma w późniejszym czasie powstać salka katechetyczna. Według planów, dobudowana będzie wschodnia część ołtarza, czyli absyda i schody. Inwestycja jest w całości finansowana ze składek wiernych prawosławnych ze wszystkich parafii w Polsce.

5 września 2001 r. w charakterystycznym wnętrzu bunkra przy udziale ks. Sławomira Kondratiuka oraz ks. ks. Piotra Sokołowskiego z Buczyny i Sławomira Sorokanycza ze Studzienek i licznie zebranych wiernych zabrzmiał po raz pierwszy śpiew „wsienocnoho bdienija”. Następnego dnia odbyła się uroczystość otwarcia i poświęcenia nowej świątyni. Pierwszą liturgię, w obecności przedstawicieli władz miasta, zaproszonych gości i wiernych, odprawił arcybiskup Jeremiasz, Ordynariusz Diecezji Wrocławsko - Szczecińskiej. Władyka przekazał dla parafii ikonę św. Maksyma Gorlickiego.

W latach 2003-2004 trwały dalsze prace związane z budową świątyni. Postęp prac jest możliwy dzięki zaangażowaniu wiernych. Grzegorz Dubec pełni nadzór kierownika budowy cerkwi, a także wraz z małżonką Anastazją wykonują kosztorysy budowlane. Michał Plaskoń był twórcą kopuły, natomiast S/vnion Sorokanycz wykonał krzyż wieńczący kopułę oraz okratowanie okien i drzwi. Ponadto dobudowana została część ołtarzowa świątyni oraz wykonano więźbę i pokrycie dachowe. W 2004 r. wstawione zostały okna i drzwi. Wiele prac przy adaptacji bunkra oraz w czasie trwania budowy cerkwi wykonali sami parafianie, m.in.: P. Barna, A. Blaszak, B. Chomiak, S. Compel, J. Grusza, J. Junak i A. Sorokanycz.

W cerkwi uzupełniane są utensylia liturgiczne. Zakupiono m.in. Ewangelię naprestolną, dwie chorągwie, krzyż procesyjny, ptaszczennicę i dwa krzyże naprestolne. Ponadto Nina Kot z Hajnówki przekazała dla parafii komplet szat liturgicznych.

Pracę duszpasterską proboszcza ks. Sławomira Kondratiuka wspiera Rada Parafialna działająca w składzie: G. Dubec (starosta), S. Sorokanycz (zastępca starosty), M. Plaskoń (skarbnik) oraz M. Compel. Chór prowadzi A. Sorokanycz/, a funkcję cerkiewnika pełni M. Plaskoń. Parafia liczy 25 rodzin, na lekcje religii uczęszcza 12 dzieci.

Stefan Durda

Literatura

Archiwa Prawosławnej Diecezji Wrocławsko-Szczecińskiej we Wrocławiu oraz Parafii Prawosławnej w Głogowie; Kronika Parafialna 1946-2001, Wydanie z okazji 50-lecia Diecezji Wrocławsko-Szczecińskiej Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego. Wrocław 2002.

Robotnicze Centrum Kultury

Pod koniec lat siedemdziesiątych XX wieku powstało w Polsce kilka środowiskowych centrów kultury obejmujących instytucje organizujące wielokierunkową działalność kulturalną. Niektóre z nich tworzyły tzw. robotnicze centra kultury (m.in. w Oświęcimiu i Głogowie). Główną przesłanką narodzin idei Centrum było dążenie do specjalizacji przy jednoczesnej współpracy programowo-metodycznej placówek kulturalnych. Dowodzone, iż nie jest wskazane, aby wszystkie instytucje organizowały te same święta, rocznice czy imprezy. Zwracano uwagę, że nie wszystkie placówki funkcjonowały na dobrym poziomie. Ponadto ta forma pracy wiązała się z dużymi kosztami. Drugim celem idei współpracy placówek kultury była wzajemna pomoc w remontach i dążenie do maksymalnie efektywnego wykorzystania istniejącego sprzętu technicznego. Kooperacja placówek i współdziałanie zatrudnionych w nich specjalistów o różnych predyspozycjach, wiedzy i przygotowaniu miało okazać się sposobem na utrzymanie, a nawet rozkwit życia kulturalnego w mieście.

Na powyższych zasadach stworzono w Głogowie Robotnicze Centrum Kultury. Zgodnie z decyzją władz miasta Centrum przejęło wszystkie uprawnienia i obowiązki miejscowego wydziału kultury i domu kultury. Przyporządkowano mu: Muzeum Hutnictwa i Odlewnictwa Metali Kolorowych, biblioteki, Miejski Ośrodek Kultury z zespołem kin, Szkołę Muzyczną, Ognisko Muzyczne oraz kluby i świetlice osiedlowe (administrowane przez spółdzielnię mieszkaniową). Środki otrzymywano z budżetu miasta oraz od zakładów pracy. Wspólny fundusz umożliwił finansowanie różnorodnej działalności prowadzonej na terenie miasta.

W Centrum programowano niemal wszystkie poczynania kulturalne. Władzą najwyższą Centrum była, licząca 35 osób, rada programowa złożona z działaczy kultury i przedstawicieli większych zakładów pracy. Takie rozwiązanie organizacyjne zwiększyło elastyczność działań, umożliwiło lepsze wykorzystanie ludzi, sprzętu i środków oraz zapewniło współpracę programową. Efektem tego było wyraźne ożywienie działalności kulturalnej w klubach oraz świetlicach spółdzielczych i zakładowych. Nastąpił wzrost uczestnictwa w imprezach kulturalnych pracowników głogowskich

głogowskich zakładów pracy, uczniów oraz mieszkańców nowych osiedli. Miejski Ośrodek Kultury koordynował bądź organizował wiele wartościowych działań kulturalno-artystycznych. Wśród nich należy wymienić:

Ogólnopolski Plener Plastyczny pod hasłem „Człowiek chroni i kształtuje środowisko”, Wojewódzkie Warsztaty Artystyczne, Ogólnopolski Konkurs Fotograficzny, Międzywojewódzki Konkurs Muzyczny o Puchar Miedziowy, Dni Filmu Radzieckiego. Wyrazem uznania wyższości tej formy działalności kulturalnej była decyzja ówczesnych władz wojewódzkich w Legnicy, aby model głogowski wprowadzono w całym województwie.

Marek Robert Górniak

Literatura;

U. Birkowska, Przyczyny niepowodzeń kulturalno-oświatowych w działalności MOK w Głogowie (maszynopis pracy magisterskiej WSP w Zielonej Górze), Zielona Góra 1979 (passim); J. Tetter, W Głogowie próbują razem. Kultura w robotniczym centrum, Trybuna Ludu 1980 nr 234, s. 4; A. Wallis, Problemy centralizacji i decentralizacji życia kulturalnego w Polsce w latach 1945-1980, Warszawa 1981, s. 54-93; T. Buski, Spoiwo, Sprawy i Ludzie I (1982) nr 15, s. 8; F.W. Młeczka, Placówki wielokulturowej działalności kulturalnej, ich funkcje i dynamika rozwoju. Warszawa 1982, s. 98-104; W. Woźniak, Działalność Miejskiego Ośrodka Kultury w zakresie edukacji kulturalnej młodzieży (maszynopis pracy magisterskiej WSP w Zielonej Górze), Zielona Góra 1996, s. 16-17; J. Chutkowski, Głogów w XX wieku. Zarys monograficzny. Głogów 2004, s. 176-180.

Sadowski Jerzy Bogusław

Urodził się 24 października 1923 r. w Warszawie. Był synem Antoniego i Stanisławy z domu Mościckiej. W latach 1933-1935 uczęszczał do VI Miejskiego Gimnazjum im. Leopolda Lisa-Kuli, a następnie do Gimnazjum im. Ziemi Kujawskiej we Włocławku. W 1939 r. uzyskał maturę. Okres okupacji do 1944 r. spędził w stolicy (mieszkał na Pradze) i tam zastało go Powstanie Warszawskie. Jeszcze przed wybuchem II wojny światowej należał do Chorągwi Warszawskiej (48 Warszawskiej Dywizji Harcerskiej), a w trakcie powstania znalazł się w jednym z Oddziałów Jednostki Praskiej - „Grupa Bródno”.

Po kapitulacji powstańców został umieszczony w Jednym z transportów mężczyzn z warszawskiej Pragi i wywieziony w głąb Niemiec. W dniu 29 sierpnia 1944 r. transport miał postój w Głogowie, następnie w Żaganiu i Dreźnie. Najpierw Jerzy Sadowski znalazł się w obozie przejściowym w Soest (Westfalia) i Lehrte, a później w Borßum, gdzie przebywał do końca wojny. W czerwcu 1945 r. w Heiningen zawarł związek małżeński z Janiną Tabaczyńską. Po wojnie Jerzy Sadowski na krótko powrócił do zniszczonej Warszawy. W październiku 1946 r. przyjechał po raz drugi do Głogowa gdzie pracował wspólnie z braćmi Antonim i Leonardem przy odbudowie przeprawy kolejowej na Odrze. Później pracował przy budowie mostów w: Gubinie, Brzegu, Szczecinie, Darłowie oraz Darłównu. W dniu 13 października 1953 r. objął kierownictwo odbudowy kopalni „Konrad” w łwinach koło Bolesławca. W 1959 r. zatrudnił się przy budowie elektrowni i kopalni „Turów”, a następnie kilku kopalni w Zagłębiu Wałbrzyskim (m.in. „Słupiec”). W 1969 r. powrócił do Głogowa, gdzie podjął pracę przy budowie huty miedzi w Żukowicach. W dniu 12 maja 1983 r. podczas Trzeciego Sejmiku Towarzystwa Miłośników Głogowa Jerzy Sadowski został wybrany członkiem rady. Z czasem został sekretarzem towarzystwa, wiceprezesem, a od 24 marca 1992 r. piastował funkcję prezesa. Zmarł w wieku 80 lat w dniu 15 kwietnia 2003 r. Został pochowany na cmentarzu przy ulicy Legnickiej w Głogowie 18 kwietnia 2003 r.

Za jego kadencji Towarzystwo Ziemi Głogowskiej opracowało wiele wydawnictw historycznych, organizowało wystawy, sympozja i seminaria naukowe, które zyskały znaczną rangę w środowisku głogowskim. Prezes Jerzy Sadowski podbudował prestiż Towarzystwa Ziemi Głogowskiej włączając w jego szeregi wielu członków. Rozmawiał w historii miasta młodzież, angażując ją do prac na rzecz towarzystwa. Podjął ścisłą współpracę i zyskał duże wsparcie Urzędu Miasta, oraz nawiązał szerokie kontakty w kraju i za granicą. Zbierane mozolnie przez cały powojenny okres materiały dotyczące historii Śląska (książki, mapy i różne wydawnictwa) w tym wiele o Głogowie - bezinteresownie przekazał do zbiorów Towarzystwa. Dzięki inicjatywie prezesa Sadowskiego Towarzystwo Ziemi Głogowskiej rozpoczęło pracę nad filmową dokumentacją zabytków Głogowa. Z innych działań można wymienić akcję penetracji podziemi Głogowa – przygotowanie otwarcia wejścia do podziem-

ziemnych korytarzy, biegnących pod rondem przy Placu Konstytucji 3 Maja. Towarzystwo Ziemi Głogowskiej podjęło się cyklicznych wydań zeszytów Encyklopedii Ziemi Głogowskiej - jednego z pierwszych tego typu wydawnictw w Polsce, oraz informatorów o mieście. Ponadto towarzystwo zgromadziło dokumenty dotyczące historii Głogowa oraz stworzyło księgę pamiątkową pionierów Głogowa, która dotyczy przybyłych na te ziemie w latach 1945-1947 osadników. Utworzono Uniwersytet Ziemi Głogowskiej, w ramach którego odbywały się prelekcje i wykłady.

W grudniu 1989 r. z okazji 50-lecia pracy zawodowej (od 22 grudnia 1939 pracował wraz z ojcem przy remoncie mostu Stanisława Kierbedzia w Warszawie) Jerzy Sadowski otrzymał medal „Zasłużony dla Miasta Głogowa”. Za zasługi dla Głogowa uzyskał tytuł honorowego mieszkańca miasta.

Wśród licznych jego publikacji dotyczących ziemi głogowskiej należy wymienić wydane w cyklu *Encyklopedia Ziemi Głogowskiej* hasła: *Archidiaconat* (z. 3), *Grębocice —kościół p. w. św. Marcina* (z. 6), *Jaczów —kościół p.w. Apostołów Szymona i Tadeusza Judy* (z. 13), *Jakubów -kościół p.w. sw. Jakuba Większego* (z. 14), *Kolegiata X-XIII w.* (z. 3), *Kolegiata XVw.* (z. 3), *Krzepów -kościół p.w. Najświętszego Serca Jezusowego* (z. 7), *Kurów Wielki -kościół p.w. sw. Jana Chrzciciela* (z. 15), *Kwielice--kościół p.w św. Michała Archaniola* (z. 6), *Piersna -kościół p.w. Nawiedzenia NMP* (z. 5), *Piotrowice -dąb „Chrobry”* (z. 28), *Rzeczyca -kościół p.w. Jadwigi Śląskiej* (z. 4), *Szymocin -kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego* (z. 4), *Twierdza Głogów lata 1740-1814* (z. 2), *Twierdza Głogów —okres austriacki* (z. 2), *Twierdza Głogów -likwidacja* (z. 2) oraz pozycje w ramach Biblioteki Ziemi Głogowskiej: *Słownik nazw miejscowości Ziemi Głogowskiej polsko-niemiecki i niemiecko-polski* (Głogów 1994, 2002), *Słownik ulic i placów Głogowa polsko-niemiecki i niemiecko-polski* (Głogów 1993, 1999), *Słownik życia gospodarczego Głogowa do roku 1945* (Głogów 2000), *Zmiany nazw miejscowości powiatu głogowskiego po roku 1945* (Głogów 1994). Jerzy Sadowski jest również współautorem wielu opracowań: wspólnie z synem Andrzejem - *Kolegiata w Głogowie. Architektura wnętrza* (Głogów 1987), *Kolegiata w Głogowie. Historia* (Głogów 1987), *Kolegiata w Głogowie. Historia archidiaconatu głogowskiego - zaginione dzieła sztuki* (Głogów 1987), *Markiem Robertem Górniakiem - 700-lecie parafii w Kwielicach* (Grębocice-Lublin 1997) oraz *Pawłem Łachowskim - Topolexikon. Zestawienie nazw miejscowości i jednostek toponomastycznych Ziemi Głogowskiej. Suplement do Encyklopedii Ziemi Głogowskiej* (Głogów 1995). Ponadto w rękopisie zachowała się jego praca *Przyczynki do zagadnienia: Polskość Ziemi Głogowskiej*.

Marek Robert Górniak

Literatura:

Rozmowy przy małej czarnej (z Jerzym Sadowskim, prezesem Towarzystwa Miłośników Głogo-wa), *Głogowska Gazeta Nowa* 3 (1992) nr 67, s.12; *Trzynaste miejsce pobytu. Głogowianie '94 - Z prezesem Towarzystwa Miłośników Głogowa Jerzym Sadowskim, rozmawia Tomasz Jakubow-ski, Życie Głogowa I* (1994) nr 1, s. 1; *A. Bok, Jerzy Sadowski 1923-2003, Tygodnik Polkowicki* 10 (2003) nr 17 (453) s. 6; *Pożegnania. Jerzy Sadowski, Gazeta Głogowska* 3 (2003) nr 95/17 s. 11; *J. Chutkowski, Głogów w XX wieku. Zarys monograficzny. Głogów 2004, s. 219-220.*

Sława Wieś

W 1919 r., po 17 latach negocjacji, do granic administracyjnych miasta Sławy ostatecznie włączono Sławę Wieś (niemiecka nazwa Schlawa Dorf). O istnieniu na południowo-wschodnim obrzeżu miasta zabudowy o charakterze wiejskim, wiemy ze skąpych informacji dawnej kroniki Sławy. Miasto kończyło się niegdyś: Bramą Wschowską/ Krzepielowską (ul. Wschowska) od wschodu. Bramą Głogowską/ Radzyńską (ul. Głogowska) od południa i Polską (ul. Waryńskiego) od północy. Wyraźną przerwę i różnicę w zabudowie miasta i wsi Sławy jeszcze dzisiaj gdzieś spotkamy. Dawna część wiejska jest niższa, mniej zwarta i zawiera typowe obejścia inwentarskie. W przybliżeniu chodzi tu o teren przyległy do obecnych dwóch ulic wylotowych Głogowskiej i Wschowskiej, ponadto Kwiatowej, Powstańców Śląskich i Wiejskiej. Na pograniczu obu miejscowości tj. między ul. Głogowską a Kwiatową i Wschowską znajdował się stary cmentarz.

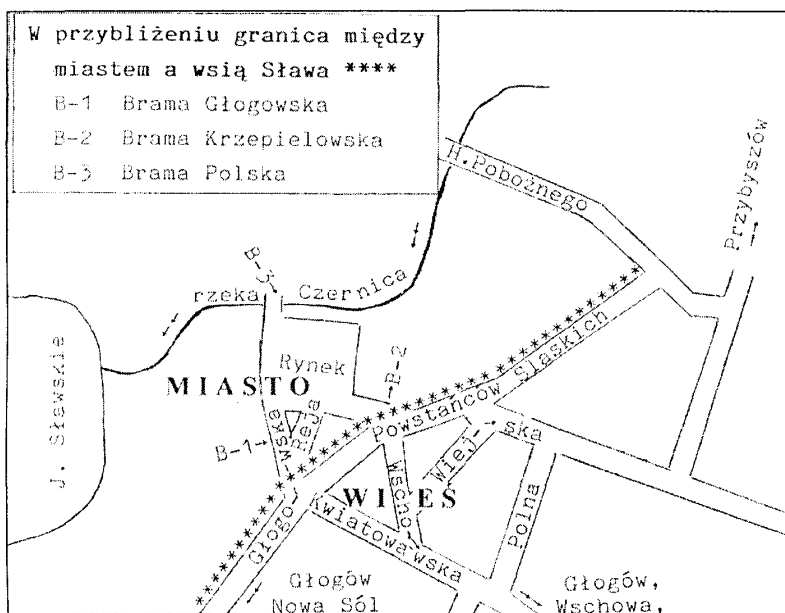
Od kiedy Sława i okoliczne dobra przeszły w ręce prywatne, miasto nie posiadające majątku ziemskiego płaciło podatek właścicielom pieniędzy, wieś natomiast płodami rolnymi. Sława Wieś była niewątpliwie naturalnym zapleczem żywnościowym miasta, jednakże nie podgrodziem. Wynikało to chociażby z tego, że miasto, mimo książęcych zaleceń, nie miało murów obronnych. Przyczyn tego stanu rzeczy należy się doszukiwać w małym znaczeniu strategicznym, politycznym i gospodarczym, a co za tym idzie brakiem środków własnych na tak kosztowne przedsięwzięcie. Z drugiej zaś strony w momencie formalnego połączenia miasta i wsi, brak uciążliwości związanej z wyburzaniem murów obronnych i zasypywaniem fosy, niewątpliwie przyspieszył proces przenikania się infrastruktury obu części.

Dane statystyczne dotyczące Sławy Wsi są niekompletne. W 1765 r. zarejestrowano 10 gospodarstw komorników, 5 zagrodników, 2 wolnych chłopów, razem 21 chałupników i komorników, 5 rzemieślników. Z kolei w 1791 r. odnotowano dwór, 10 gospodarstw chłopskich, 4 zagrodników, 15 chałupników, wiatrak i 4 inne domy - w sumie 35 budynków z 227 obywatelami. W jej granicach była też owczarnia z 3 wiatrakami i 3 innymi budynkami z 40 domownikami. W 1867 r. osadę zamieszkiwało 250 protestantów (brak informacji o katolikach). Analiza ewidencji ludności, podobnych wielkością i charakterem okolicznych miejscowości, wskazywała

wówczas na 5 - 6 krotną przewagę ewangelików nad katolikami. Można zatem przyjąć w II pół. XIX w. przybliżoną liczbę „dusz” na ok. 300.

Artur Pacyga

Literatura: E. Franke, Schlesiersee die Stadt am grossten See Schlesiens, Schlesiersee ok. 1937/38; S. Kowalski, Sława (w:) Czas architekturą zapisany. Zabytki województwa zielonogórskiego, opr. zbiorowe pod red. Iwony Peryt - Gierasimczuk, Zielona Góra 1998; S. Kowalski, Zabytki województwa zielonogórskiego, Zielona Góra 1987; P. Lachowski, Dzieje wsi w gminie Sława (w:) Sława - zarys dziejów, opr. zbiorowe pod red. W. Strzyżewskiego, Sława 2004; A. Pacyga, Sława Wieś, kwartalnik „Nasza Stawa” nr 4/2000; J. B. Sadowski, P. Łachowski, Topolexikon. Zestawienie nazw miejscowości i jednostek toponomastycznych ziemi głogowskiej. Głogów 1995.

Rys. Artur Pacyga

Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy

Istotę działalności specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych stanowi praca z dziećmi niepełnosprawnymi (w tym niepełnosprawnymi intelektualnie). Nauczyciele i pracownicy zatrudnieni w takich ośrodkach umożliwiają dzieciom zdobycie wiedzy oraz stworzenie szans na start w dorosłe życie.

30 stycznia 1960 r. Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Głogowie podjęło decyzję o utworzeniu w mieście szkoły specjalnej. Ulokowano ją w budynku przedwojennego szpitala miejskiego. Stał on do roku 1949 w ruinie. Wtedy podjęto decyzję o przeprowadzeniu w nim częściowego remontu z przeznaczeniem zachodniego skrzydła budynku na Powiatową Przychodnię Zdrowia. Przychodnia funkcjonowała jeszcze przez kilka lat po uruchomieniu Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, który zajmował pozostałe skrzydła. Na potrzeby tego ostatniego zaadaptowano też dodatkowo budynek po przedwojennej Katolickiej Szkole Ludowej - znajdującej się na północ od budynku głównego.

Placówka w chwili swojego powstania otrzymała nazwę Państwowy Zakład Wychowawczy w Głogowie. Pierwszym kierownikiem nowej placówki wychowawczej został Czesław Ziętek.

Projekt odbudowy i dostosowania do potrzeb szkolnictwa specjalnego zlecono firmie „Metroprojekt” z Warszawy, natomiast same prace remontowo - budowlane powierzono Głogowskiemu Przedsiębiorstwu Budowlanemu. Budynek główny (poszpitalny) wyremontowano w latach 1961 - 1963 r. W zasadzie przywrócono mu kształt i wygląd nawiązujący do okresu przedwojennego. Zdecydowano się jedynie na rozebranie dawnych werand leżakowych, zostawiając natomiast ich podstawę w formie masywnego ganku przy wejściu głównym. Natomiast poważniej zniszczony budynek po Szkole Ludowej, którego remont rozpoczęto w czerwcu 1963 r. znacznie zmienił swój kształt. Dach dwuspadowy zastąpiono płaskim likwidując ozdobne szczyty. Sam budynek uległ skróceniu gdyż nie

odbudowano kompletnie zniszczonej jego północnej części wraz z tamtejszym bocznym skrzydłem. Prace nad tym budynkiem zakończono w 1964 r. Na miejscu po dawnych budynkach mieszkalnych (znajdujących się przed wojną na wschód od dawnego szpitala i szkoły) urządzono boisko szkolne. W latach 1972 - 1975 wybudowano nową salę gimnastyczną.

Początkowo opiekowano się dziećmi w ramach Szkoły Podstawowej, natomiast już w połowie lat sześćdziesiątych otworzono klasy Zasadniczej Szkoły Zawodowej. W 1971 r. została zmieniona nazwa placówki na Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Głogowie, natomiast na początku lat osiemdziesiątych do nazwy dołączono określenie Specjalny Ośrodek.

W szczytowym okresie do Ośrodka uczęszczało 600 - 700 dzieci. Obecnie jest ich około 400.

W roku 2004 szkoła została przeniesiona do nowej siedziby przy ul. Sportowej 1. W ramach Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego funkcjonują obecnie następujące placówki: Szkoła Podstawowa, Gimnazjum, Szkoła Zawodowa oraz filia zajmująca się edukacją dzieci niepełnosprawnych umysłowo w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębszym - znajdującą się na ul. Perseusza.

Paweł Łachowski

Literatura:

J. Chutkowski, Głogów w XX wieku. Głogów 2004, J. Wałach, Powstanie i działalność dydaktyczna, wychowawcza, opiekuńcza Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego imienia Marii Konopnickiej w Głogowie w latach 1960 - 1995 [Praca magisterska]. Szczecin 1996,

Szpital miejski (przedwojenny)

Budynek szpitala miejskiego stanął przy Neue Wallstraße (ul. Stanisława Staszica) prezentował się jako budynek o konkretnej funkcji w skromnym wydaniu koszarowym (dziś jest to budynek główny Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Głogowie). Oddano go do użytku 22 października 1896 r. Koszt wybudowania obliczono na 500.000 marek. Trzypiętrowy budynek otrzymał kształt nieregularnej podkowy. Ściany wykonano z cegły klinkierowej. Wstawiono też duże, jak na tamte czasy, okna - dające dobre nasłonecznienie wewnątrz. Całość przykryto dachem o małym spadzie, pokrytym papą. Elewacja zewnętrzna była zdobiona do wysokiego parteru poziomymi pasami, powstałymi dzięki wykorzystaniu ciemniejszych i jaśniejszych cegieł. Część ta zakończona była łagodnym gzymsem. Dodatkowym elementem zdobniczym były rzeźbione wsporniki podtrzymujące lekko wystający dach.

Główne skrzydło budynku szpitala, było przeznaczone dla chorych pielęgowanych i posiadało 90 łóżek. Na parterze znajdowały się pomieszczenia zabiegowe, poradnie, biura, pokój dla lekarzy oraz mieszkanie dla inspektora szpitalnego. Na drugim piętrze znajdowała się sala operacyjna. W podziemiach umieszczono kuchnię oraz pomieszczenia gospodarcze. W skrzydle głównym znajdowały się też pomieszczenia dla rentgena, solarium i diatermii. W skrzydle wschodnim pierwsze i drugie piętro przeznaczono również dla chorych. Na parterze umieszczono kaplicę i salę do obdukcji. Natomiast piwnicę zajmowała kostnica. W zachodnim skrzydle dwa piętra główne zajmowało hospicjum dla nieuleczalnie oraz zakaźnie chorych. Na parterze znajdowały się izolatki dla psychicznie chorych. W piwnicy urządzono pralnię, umieszczono duży aparat do dezynfekcji oraz węzeł centralnego ogrzewania. Poddasze budynku zajmowały pomieszczenia mieszkalne dla personelu i obsługi szpitala. Na początku XX w. w szpitalu uruchomiono punkt leczenia gruźlicy. Z tego też powodu nad głównym wejściem, od strony południowej, wybudowano w 1911 r. dwupiętrową werandę, której łączna powierzchnia - prawie 70 m² - wykorzystywana była na leżakownię. W 1933 r. kuchnia znajdująca się w pomieszczeniach piwnicznych głównego skrzydła została, jako pierwsza na Śląsku, całkowicie zelektryfikowana. Zamontowano też urządzenie do produkcji lodu o wydajności 100 kg. Najprawdopodobniej w tym też okresie wykonano szyb windy oraz wstawiono wielkie okno na sali operacyjnej na drugim piętrze - od strony południowej.

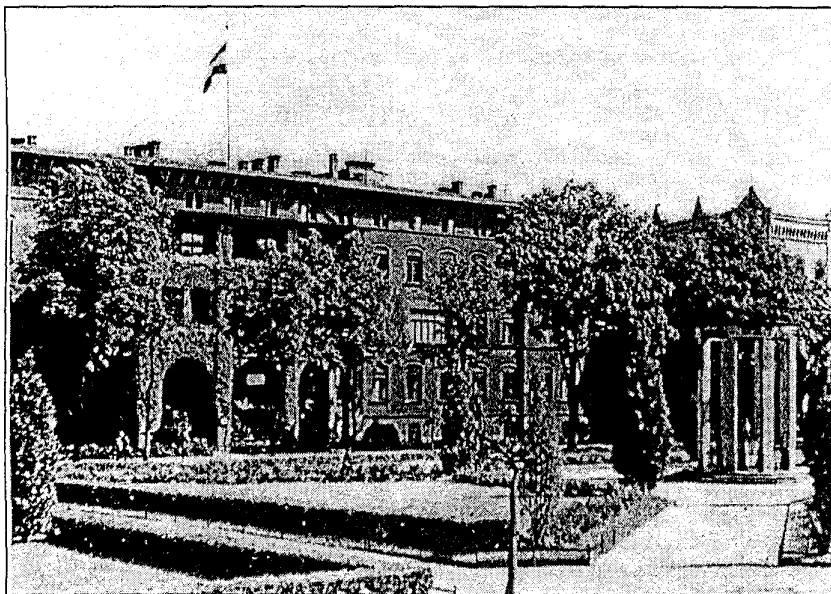
Najprawdopodobniej w latach trzydziestych XX w. pod skwerem, znajdującym się na południe od budynku szpitala, wybudowano kompleks betonowych korytarzy i pomieszczeń powiązanych z piwnicami szpitalnymi. Obiekty te były schronami, które miały być miejscem rezerwowych punktów opatrunkowych podczas działań wojennych. Wykorzystano je do tego celu podczas walk o miasto w 1945 r.

Po wojnie w zachodnim skrzydle dawnego szpitala umieszczono Powiatową Przychodnię Zdrowia. Następnie w budynku znajdował się Ośrodek Szkolno-Wychowawczy a od 2004 r. zajmuje go Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa.

Paweł Łachowski

Literatura:

J. Blaschke, Geschichte der Stadt Glogau und des Glogauer Landes, Glogau 1913; Das war Glogau, Stadt und land an der Oder 1913 - 1945, Hannover 1991; Krauß, Städtisches Gesundheitswesen (w:) Glogau. Monographien deutscher Städte. Bandt XVII, Berlin 1926.

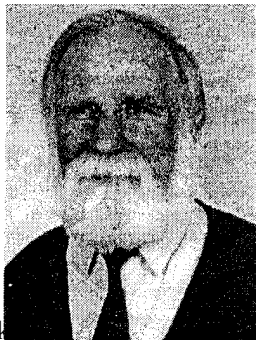

Szpital - lata trzydzieste XX w.

Weinert Zenon Władysław

Urodził się 4 grudnia 1942 r. w Żabnie pow. Dąbrowa Tarnowska, woj. małopolskie. Ukończył Technikum Budowlane w Żarach (1962 r.), Studium Nauczycielskie w Zielonej Górze - kierunek: matematyka z fizyką (1964 r.) i następnie Wyższą Szkołę Inżynierską w Zielonej Górze (1976 r.), uzyskując tytuł inżyniera budownictwa lądowego.

Po ukończeniu SN otrzymał z Kuratorium Oświaty i Wychowania w Zielonej Górze skierowanie do pracy z dniem 16 sierpnia 1964 r. w Zasadniczej Szkole Zawodowej im. Feliksa Dzierżyńskiego w Głogowie, w charakterze nauczyciela rysunku.

czterech latach (od I IX 1968 r.) przeniósł się do Zespołu Szkół Budowlanych im. Bohaterów Westerplatte, a następnie od I września 1976 r., aż do ostatniego dnia życia, pracował w Zespole Szkół Budowlanych im. Macieja Nowickiego w Głogowie.

Zmarł nagle 14 stycznia 2003 r.

Zenon Weinert cieszył się ogromnym autorytetem wśród młodzieży, której poświęcał także swój wolny czas, pracując jako instruktor ZHP. Do harcerstwa wstąpił mając siedem lat. W 1962 r. w Przełazach złożył Zobowiązanie Instruktorskie, a później został instruktorem żeglarstwa Polskiego Związku Żeglarskiego i ratownikiem WOPR. Już w 1976r. za pracę w harcerstwie został Mu nadany stopień Harcmistrza Polski Ludowej, a w 1985r. otrzymał Złoty Krzyż za zasługi dla ZHP.

Pracę harcerską w Głogowie rozpoczął w 1964 r. w szczepie „Orły Piastowskie”, następnie w szczepie „Bolki”, a później do końca swych dni był komendantem szczepu „Konrad” - ponad stuosobowego szczepu drużyn o specjalności wodnej - przy Zespole Szkół Budowlanych im. Macieja Nowickiego. Szczep miał własną harcówkę urządzonej w internacie ZSB - meble i dekoracje wykonali sami harcerze. Harcmistrz Zenon przez 10 ostatnich lat był współorganizatorem i komendantem Regat o Błękitną Wstęgę Komendanta Chorągwi Dolnośląskiej ZHP - regaty te były jednocześnie Harcerskimi Mistrzostwami Polski w klasie Omega. W regatach co roku brało udział ponad 250 harcerzy z całej Polski. W 2000 r. uczestniczył wraz ze swoimi harcerzami w Światowym Zlocie Harcerstwa Polskiego w Gnieźnie, gdzie organizował i prowadził zajęcia żeglarskie. Przez dwie kadencje był członkiem Rady Naczelnej ZHP oraz członkiem Rady Wychowania Wodnego i Morskiego ZHP. Do końca życia w hufcu pełnił funkcję

przewodniczącego Sądu Harcerskiego i członka Komisji Stopni Instruktorskich. Był autorem broszury „Gry żeglarskie” oraz kilkunastu publikacji w prasie harcerskiej na temat metodyki pracy drużyn wodnych.

Był wspaniałym człowiekiem, wzorem uczciwości i szlachetności wielkim znawcą sztuki, zabytków, historii architektury, pasjonatem dziejów Głogowa i miłośnikiem przyrody.

Całe dorosłe życie przepracował na stanowisku nauczyciela - uczył przedmiotów zawodowych w klasach technicznych. W pracowni, którą zorganizował w Zespole Szkół Budowlanych, pozostawił ponad dwa tysiące slajdów do nauki historii architektury oraz mnóstwo przeźroczy, fazogra-mów, foliogramów, modeli, makiet, projektów itp. Wszystkie pomoce wyko-nał sam lub zostały przygotowane przez uczniów pod jego kierunkiem.

Swymi zbiorami, wiedzą i doświadczeniem służył kolegom rozpoczynającym pracę w szkole, a także studentom, którzy przychodzili na konsultacje z geometrii wykreślnej, rysunku technicznego, budownictwa i historii sztuki.

Był bardzo dobrym pedagogiem i niestrudzonym wychowawcą młodego pokolenia. W czasie każdych wakacji organizował dwa lub trzy obozy. Młodzież wypoczywając uczyła się patriotyzmu, poszanowania przyrody, zapoznawała się z historią głównych miast Polski, zabytkami architektury itp. Setki Młodych ludzi nauczył żeglarstwa - w czasie wypoczynku letniego około 25 z nich zdobywało patent żeglarza jachtowego, wyszkolił liczne kadry młodych instruktorów harcerstwa, ratowników wodnych.

Zenon kochał swoją pracę i cieszył się widokiem szczęśliwych młodych ludzi, których „zaraził” pasją żeglowania, chodzenia po górach, poznawania przyrody i zdobywania wiedzy o przeszłości Polski, Dolnego Śląska i Ziemi Głogowskiej.

Nie interesowały Go propozycje awansu i stanowiska. Wielokrotnie powtarzał: „Jestem przede wszystkim belfrem. Ja nie pracuję dla stopni, tytułów czy zaszczytów.”

Był osobą bardzo znaną nie tylko w Głogowie. Wielu z nas zapamięta Go na zawsze jako wybitnego pedagoga i działacza ZHP, ale przede wszystkim wspaniałego kolegę.

Za całokształt pracy, oprócz wymienionych odznaczeń otrzymał szereg nagród i wyróżnień - między innymi : Medal Komisji Edukacji Narodowej (1981 r.), Złoty Krzyż Zasługi (1985 r.), Nagrody Ministra Oświaty i Wychowania (1973 r., 1978 r., 1985 r.), Nagrodę Ministra Edukacji Narodowej (2000 r.).

Stanisław Kloc